

Borgernes liv og drømme i handleplaner

Inspirationshæfte

Fire kommuners udvikling af metoder og tilgange til at samarbejde med borgerne om handleplaner efter servicelovens § 141.

Motivation og baggrund

Målene for handleplaner efter servicelovens § 141 er klare og ambitiøse, men vejene til at opnå målene for den enkelte borger er mangfoldige og udfordrende. Derfor er der behov for konstant udvikling af metoder og tilgange til at samarbejde med borgerne om deres handleplaner.

Inspirationshæftet bidrager til det faglige udviklingsarbejde ved at dele fire kommuners erfaringer med udvikling og afprøvning af nye metoder og tilgange til at samarbejde med borgerne om handleplanerne. Målet er, at planerne i højere grad bliver borgernes egne og afspejler deres liv og drømme for fremtiden. Og at de understøttes af indsats, der indgår i handleplanerne, som kommunerne samarbejder med borgerne om at realisere.

De fire kommuner København, Randers, Aarhus og Aalborg har med støtte fra VELUX FONDEN udviklet og afprøvet de forskellige metoder, der indgår i dette inspirationshæfte. COK og VIVE har fulgt kommunernes arbejde ved halvårlige videndelingseminarer i perioden 2017-2019. Her delte kommunerne erfaringer, inspiration og viden samt gav feedback og sparring til hinanden. Det er disse seminarer, der er grundlaget for inspirationshæftet.

Inspirationshæftet er tænkt som en kort introduktion og et springbræt til ideer og erfaringer i det løbende udviklingsarbejde med at realisere målene med handleplaner. Erfaringerne fra i går kan være meget nyttige, men de bliver hele tiden udbygget med nye ideer og erfaringer fra i dag.

Derfor afsluttes inspirationshæftet med henvisninger til steder, hvor der løbende formidles nye ideer og erfaringer bl.a. fra de fire udviklingskommuner og fra Socialstyrelsen. På samme vis har projektet fået sin egen samlende formidlingside, hvor der findes supplerende viden og filer, filmklip fra projekterne samt yderligere referencer og ledetråde. Se mere på www.cok.dk/liv-drømme.

Inspirationshæftet indeholder først et afsnit om de grundlæggende mål, der arbejdes med at opnå, og dernæst et afsnit om den begejstring, som borgere og fagpersoner oplever, når det lykkes at omsætte intentioner og mål med handleplanerne til praksis i borgerens liv. Derefter zoomer vi yderligere ind på de enkelte kommuners overskrifter, metoder og erfaringer – men målet med dette hæfte er først og fremmest at inspirere til at gå i gang med udvikling af handleplansarbejde og anvise konkrete, metodiske veje videre, bl.a. via ovennævnte hjemmeside.

Derfor

Vidensseminarerne har været præget af en åben dialog mellem kommunerne, hvor der er blevet delt ideer og udkast til formuleringer, f.eks. i forhold de forskellige grunde til at arbejde med udvikling af borgernes handleplaner. Her følger de gode grunde til at udvikle borgernes handleplaner i retning af øget ejerskab:

Fordi loven siger, vi skal (SEL § 141).

Fordi det er helt afgørende for, at handleplanerne bliver meningsfulde og får betydning i praksis.

Det er borgernes liv, drømme og ønsker. Det handler om Livskvalitet / Selvbestemmelse / Recovery / Rehabilitering.

Tage bussen / se en ven / gøre det selv / tage på ferie / arbejde / gå i skole.

En målrettet inddragelse af borgeren vil øge borgerens motivation og engagement og dermed fremme borgerens recovery-proces.

Ved at styrke samarbejdet mellem borgeren, borgerens netværk og de kommunale parter, kan man styrke en helhedsorienteret indsats mod borgerens mål.

Nogle borgere vil med tiden kunne opnå et mindre støttebehov.

§141-handleplanen skal være et dynamisk redskab på linje med VUM (Voksenudredningsmetoden) og bruges side om side i opfølgninger.

Det er målet, at borgeren og det private netværk oplever, at det er borgerens ønsker, håb, drømme og mål i livet, der er i centrum i samspillet i og omkring handleplansprocessen.

Nyt sprog og andet ordvalg i handleplanerne, som borgerne forstår og kan engagere sig i.

Målet er handleplaner, der er borgerens og afspejler liv og drømme

Målet med dette inspirationshæfte er at bidrage til det videre arbejde med at anvende og udvikle metoder, der kan bruges til at understøtte, at handleplaner udarbejdes sammen med borgerne og afspejler deres liv og drømme.

Der er fokus på de mål, borgerne i sidste ende gerne vil og kan opnå i fremtiden. Disse mål hænger sammen med de vigtige processuelle mål om, at handleplaner så vidt muligt skal udarbejdes sammen med borgerne og ud fra borgernes forudsætninger (serviceloven § 141).

Arbejdet med handleplanen er således både et vigtigt mål i sig selv og et vigtigt middel til at opnå de mål, som borgeren og kommunens medarbejdere i fællesskab vælger at sætte fokus på. Mål og indsats skal afspejle borgerens liv og drømme om fremtiden, f.eks. selv at kunne klare ting i dagligdagen, at få en ven, at deltage i sociale aktiviteter, at få en uddannelse, at få et arbejde, at komme på ferie, at tage bussen mv.

Handleplanen er et vigtigt middel til at skabe klarhed og sammenhæng mellem de sociale indsats, som borgerne får tildelt, og de mål, der arbejdes med at opnå sammen med borgeren.

Det vil sige, at handleplanen bidrager til at beskrive og skabe sammenhæng mellem:

1. Formålet med indsatsen – altså de(t) mål, borgeren og kommunens medarbejdere gerne vil opnå
2. hvilke(n) indsats, der er nødvendig for at opnå formålet
3. den forventede varighed af indsatsen – altså det tidspunkt, hvor kommunen og borgeren håber at mål(ene) er opnået (serviceloven § 141).

Handleplanen er en vigtig proces, hvori borgeren og kommunale medarbejdere, f.eks. myndighedssagsbehandlere og forskellige fagpersoner, samarbejder om at finde frem til de mål og indsatser, der skal indgå i handleplanen, så de afspejler borgerens liv og drømme.

De processuelle mål med handleplanen bygger på grundlæggende menneskelige værdier og borgerens ret til selvbestemmelse, der betyder, at borgeren naturligvis skal være aktiv deltager og omdrejningspunkt for arbejdet med handleplaner fra start til slut. De processuelle mål kan desuden ses som en måde, hvorpå man kan arbejde effektivt med handleplaner, da målene afspejler borgerens liv og drømme, og de tidafgrænsede indsatser derfor bliver mere effektive i forhold til at skabe de ønskede resultater for borgeren.

De fire kommuners tilgange og erfaringer med at skabe de processuelle mål om at inddrage og samarbejde med borgeren om handleplanen viser, at der er brug for at tænke og arbejde med handleplaner i længere tidsforløb, der kan deles op i fire faser:

Forberedelse

Udarbejdelse

Anvendelse

Fornyelse

I afsnittet Metoder til samarbejdet med borgere om deres handleplaner gennemgår vi de fire faser og giver inspiration til at styrke samarbejde med borgeren.

En handleplan, der er borgerens og afspejler borgerens liv og drømme, kan ikke udarbejdes på et enkelt møde, men kræver vedvarende processuelle samarbejdsformer. Der er brug for, at kommunens medarbejdere samarbejder med borgeren om at finde frem til og få formuleret de forskellige typer af relevante, generelle, og konkrete mål og drømme, som borgeren finder attraktive og gerne vil arbejde med at opnå, fordi de er vigtige i borgerens liv.

Kommunerne har arbejdet med at anvende og udvikle forskellige metoder, f.eks. samtale- og mødeformer, visuelle virkemidler, musiske virkemidler og inddragelse af ligesindede peers mv., til at understøtte samarbejdet med borgerne om at finde frem til de attraktive mål og få dem formuleret i handleplanerne.

I næste afsnit præsenteres en række eksempler på borgere og medarbejdere, der har udtrykt begejstring, når de har nået målene med inddragelse og samarbejde om handleplanerne:

✓ at det er borgerens mål, der er formuleret i handleplanen

✓ at det lykkes at opnå målene gennem de indsatser, der er beskrevet i handleplanen.

Begejstring – når målene formuleres og opnås

Det er en af de grundlæggende erfaringer fra de seks vidensseminarer, at det var til stor inspiration for alle parter at blive præsenteret for fortællinger og eksempler på borgeres stille og højlydte begejstring, når det var lykkedes at få formuleret attraktive mål i handleplanen, f.eks. at tage bussen, se en ven, gøre noget selv. Det samme gjorde sig gældende, når det var lykkedes at nå i mål med eksempelvis at møde andre, deltage i fællesskaber og være noget for andre.

Derfor har vi valgt at formidle indtryk fra disse fortællinger, der kan uddybes ved at besøge kilderne, der henvises til. Det gælder både skriftlige kilder og videoklip, hvor borgere eller grupper af borgere fortæller om deres begejstring og øvrige erfaringer med at have arbejdet med deres handleplaner med kommunernes nye metoder.

Eksemplerne kan samtidig være en inspiration til at arbejde med at skabe anledninger og rum, hvor borgerne kan dele deres fortællinger med hinanden og kommunens medarbejdere. Det kan f.eks. ske ved møder, i tale, på skrift eller via små videoklip, der virkede meget inspirerende for deltagerne i de fire kommuners vidensseminarer.

” Borgere fortæller, at det har været godt for dem at få sat ord på deres tanker og få inspiration til hvilke ord, der kunne bruges til at sætte de ’rigtige’ mål.”

Borgere formidlede i flere tilfælde deres begejstring ved at deltage i dialog- og samarbejdsprocesser med de kommunale medarbejdere om deres drømme og håb for fremtiden. Der var både tale om erfaringer fra indledende møder og dialoger samt de møder, hvor handleplanen blev formuleret.

Borgere fortæller, at det har været godt for dem at få sat ord på deres tanker og få inspiration til hvilke ord, der kunne bruges til at sætte de 'rigtige' mål. De 'rigtige mål' er dem, der forbinder sig godt med borgerens liv og drømme om en attraktiv fremtid. Herved undgår man, at handleplanen fejlagtigt kommer til at afspejle mål, som borgeren tror, andre gerne vil have dem til at arbejde med, men som ikke reelt afspejler borgerens liv og drømme.

Borgere fortæller begejstret om processen med at formulere mål og indsatser i deres handleplan, når processen er foregået med dem som aktive deltagere, samt om de nye metoder, der har understøttet netop det at finde frem til de relevante og dækkende ord for borgerens liv og drømme.

Borgere taler med styrke i stemmen om, at det er deres handleplan.

Ud over at gode samarbejdsrelationer og sprogbrug nævnes som vigtige for at nå frem til borgerens handleplan, så fremhæver borgere også, at visuelle virkemidler og redskaber i mødet er meget nyttige. Nogle borgere fortæller, at de formidler deres erfaringer til andre borgere og viser de visuelle virkemidler frem med kommentarer som 'nu har kommunen endelig forstået, hvad vi har brug for, så glæd jer til at bruge dem'.

At sætte mål for sin fremtid og omsætte dem til handleplaner er altså en proces, der kan indeholde begejstring. Processen indeholder naturligvis også langt mere end dette, da borgernes arbejde med håb og drømme om fremtiden også er udfordrende og forbundet med eftertænk-somhed, tvivl og dilemmaer, som kommunerne også har arbejdet med at finde løsninger på.

Eksempler fra projekterne: Udsagn med begejstring

Jeg fik sat ord på de tanker, der ”flyver” rundt i hovedet.

Jeg har fået lyst til at prøve et job.

Jeg vil gerne arbejde med at blive glad.

Jeg vil gerne have flere venner.

Jeg vil gerne være mere udenfor.

Jeg fik rigtig meget taletid, og medarbejderne var mere sig selv. Jeg har aldrig før hørt kontaktpersonen sige, at jeg er umulig og alt for svær. Det var faktisk rart.

Nu vidste jeg, hvad mødet, som jeg skulle til, gik ud på, og hvad jeg gerne ville sige.

Borgere er stolte over, at det, de har at sige, bliver hørt, og at der sættes mål ud fra dette.

Jeg har fået øje på, hvilke forforståelser, jeg bringer med ind i rummet, og hvad borgeren kan og vil.

Der er virkelig sat fokus på borgerens drømme.

Rådgiveren møder borgeren i øjenhøjde.

Det er nemmere at lave en forventningsafstemning med borgeren.

Det er godt med et fælles arbejdsredskab.

Borgeren får et ejerskab til sin handleplan.

Rådgiverne oplever en større faglig tilfredsstillelse.

Der bliver et bedre samarbejde – vi arbejder mere som et team.

Der opstår nye ideer og drømme til at nå borgerens mål.

Det giver mening at bruge grafisk facilitering og SMARTER mål.

Drømmeværkstederne (metode fra Aalborg-projektet) bryder med hverdagen.

Jeg synes, det er en rar måde at holde møder på. Jeg synes bestemt, det er noget, der virker. Jeg ved ikke, om det gælder alle, men for mig virker det i hvert fald utrolig godt.

Eksempler fra projekterne: Udsagn om udfordringer

Medarbejderne valgte at afholde møderne på traditionel vis, vi opnår derfor ikke altid målet om, at borgeren skal være i centrum under møderne.

Svært for borgeren at koble sine følelser til billederne (der blev i flere projekter arbejdet med visuelle virkemidler).

Ikke afstemte narrativer mellem borgere, bostøtter og rådgivere.

Rådgivere og bostøtte giver udtryk for, at de har været udfordrede og usikre, men at de finder metoden spændende og ser et stort potentiale i den.

Vanskeligt at rekruttere borgere til projektet.

Få borgere har haft netværksperson med i processen.

Stemningen vendt fra kritisk til overvejende positiv.

Der var fra starten udbredt skepsis blandt deltagerne vedrørende anvendelsen af Åben Dialog som tilgang i handleplansarbejdet i forhold til borgere med autismespektrumforstyrrelser og udviklingshæmning.

Tilgangen er afprøvet på handleplansforløb og tilsyneladende med gode erfaringer fra de unge borgere, deres netværk og medarbejdere.

Det er selvfølgelig en udfordring, hvordan vi får Åben Dialog til at spille sammen med vores handleplansarbejde, som i udgangspunktet er meget struktureret og målrettet. Det øver vi os på nu.

De fire kommuner

De fire deltagende kommuner er Aalborg, Randers, Aarhus og København. Det er nogle af de største kommuner i Danmark, og fælles for dem i disse år er altså et konkret ønske om at benytte borgerens egen handleplan mere aktivt og involverende – og med borgeren i førersædet, som et af projekterne også blev kaldt.

Til dette fælles mål er der flere veje, alle med bl.a. kompetenceudvikling af medarbejdere som fællesnævner; hjemme i kommunen, som del af større udviklings- og forandringsplaner og via de videndelingsseminarer, COK og VIVE afholdt i perioden.

Find links til værktøjer og fortællinger på side 14-19.

”Den forandring, vi vil se, er: Nyt sprog og andet ordvalg i handleplanerne, som borgerne forstår.”

København

- Projekt Borgeren i førersædet.
 - Vil sikre, at borgerens egne mål træder tydeligt frem i handleplanen og dermed skaber bedre rammer for borgernes selvbestemmelse.
 - Den forandring, vi vil se, er: Nyt sprog og andet ordvalg i handleplanerne, som borgerne forstår.
 - Udvikling af ”Medborgskabsfortællingen - et samtale- og procesværktøj”.
 - Processer: forberedelse, afvikling, afrunding.
 - Borger og sagsbehandler sætter mere tydeligt en fælles dagsorden, og medborgerskabsfortællingen er værktøjet.
 - Fremskudt sagsbehandling - opfølgning ude på botilbuddet. Tættere samarbejde mellem pædagogisk personale og sagsbehandlere.
 - Tættere samarbejde om progression - relationel koordinering og relationel kapacitet.
 - Videreførelse i Københavns Kommune af ”Borgerens Plan” - én samlet plan for borgere og medarbejdere i Socialforvaltningen.
-

Randers

- Projekt Mit liv - Min plan.
- Understøtte borgerens udvikling mod så selvstændigt et liv som muligt, hvor borgere med handicap opnår størst mulig mestring i eget liv og derigennem oplever høj livskvalitet.
- Nytænkning og visualisering af borgerens handleplan efter §141 og nye metoder dertil.
- Metode: Visuel handleplan - samtaleguide og handleplan i ét.
- Inspirationsforløb - intro til visuel handleplan og drømmeværksted med redskaber.
- Borgerguides - uddannet 17 borgerguides, ”peers”, der hjælper andre borgere/medunderviser/kan være mentorer.
- Videreførelse af koncept - skal udbredes og fortsat implementeres på nye områder, bl.a. ved overgang fra barn til voksen, samt med de lidt ældre end målgruppen i udviklingsfasen.
- Muligt nyt projekt med kobling til beskyttet beskæftigelse eller aktivitetstilbud.

Aarhus

- Projekt Livsmester.
- Det er målet, at borgeren og det private netværk oplever, at det er borgerens ønsker, håb, drømme og mål i livet, der er i centrum i samspillet i og omkring handleplansprocessen.
- Levendegørelse af kommunens handicap-politik.
- Opkvalificering af medarbejdere - Åben Dialog.
- Opkvalificering af borgere til at understøtte andre borgere, før under og efter, peer-inspireret, ”medborger-guider”.
- Afprøve nye metoder og kommunikative redskaber til øget livsmestring.
- Borgerbudgetter - ”livsmestermidler”.
- ASK - alternativ supplerende kommunikation, visuelle stilladser til at understøtte borgerne.
- Videreførelse ved øget benyttelse af Åben Dialog, sikring af medborgerguider og visuelle redskaber i alle handleplansforløb.

Aalborg

- Projekt Styrket borger- og pårørendeinddragelse
- Følgeforskning ved Aalborg Universitet.
- Ved at styrke samarbejdet mellem borgeren, borgerens netværk og de kommunale parter, kan man styrke en helhedsorienteret indsats mod borgerens mål.
- Nogle af borgerne vil med tiden kunne opnå et mindre støttebehov.
- §141-handleplanen skal være et dynamisk redskab på linje med VUM og bruges side om side i opfølgninger.
- Proces med drømmeværksteder: ”æstetiske” virkemidler (visuelle illustrationer, musik, grafisk facilitering m.v. i møderne om handleplan).
- Narrative og empowerment-orienterede spørgeguides, som bringer borgerens fortælling i centrum.
- Medarbejderopmærksomhed på egne for-forståelser.
- Videreførelse i Design af Velfærd-regi.

***”Det er målet,
at borgeren og det
private netværk oplever,
at det er borgerens
ønsker, håb, drømme og
mål i livet, der er i centrum
i samspillet i og omkring
handleplansprocessen.”***

Metoder til samarbejdet med borgere om deres handleplaner

Samarbejdet med borgerne om deres handleplaner indgår i borgernes liv og dermed i dynamiske processer over længere tid, der er vanskelige at dele op i afgrænsede faser. Men selvom faserne kan lappe ind over hinanden og optræde i forskellig rækkefølge, viser kommunernes erfaringer, at det kan nyttigt at være opmærksom på, hvordan forskellige metoder kan understøtte fire sammenhængende faser i det samlede samarbejde mellem borgere og fagpersoner om borgernes handleplaner:

1. Den fælles forberedelse af arbejdet med handleplanen.
2. Den fælles udarbejdelse af handleplanen.
3. Den fælles anvendelse af handleplanen.
4. Den fælles justering og fornyelse af handleplanen.

Kommunernes metoder retter sig mod at understøtte samarbejdet med borgerne om deres handleplaner i en løbende proces, der ikke stopper, da borgeren jo lever sit liv og udvikler nye håb og drømme om fremtiden, der løbende skal indarbejdes i borgerens handleplan.

I de følgende afsnit præsenteres en vifte af de metoder, kommunerne har arbejdet med at udvikle, afprøve og forankre i deres daglige arbejde med borgernes handleplaner.

Drømmeværksteder

Aalborg Kommune har arbejdet med udvikling, afprøvning og forskning i brugen af drømmeværksteder til at understøtte, at borgeren kan finde frem til og formidle de håb og drømme om fremtiden, som er vigtige for borgeren og derfor skal indgå i samarbejdet med kommunes fagpersoner.

Ud over at borgeren kunne vælge at tage en person med til drømmeværkstedet, blev der arbejdet med tre forskellige metoder til at understøtte og inspirere borgerens arbejde med at finde frem til sine håb og drømme og sætte konkrete mål for, hvordan de vil kunne opnås.

Der er tale om tre forskellige spørgeguider, der bl.a. understøttes med brug af billedkort, musik og grafisk facilitering:

1. En spørgeguide ud fra det narrativt inspirerede positionskort og SMARTE mål kombineret med billedkort fra den positive psykologi.
2. En spørgeguide ud fra den empowerment-inspirerede tilgang og SMARTE mål kombineret med et stykke musik.
3. En spørgeguide ud fra den narrativt inspirerede HVAD-model og SMARTE mål kombineret med grafisk facilitering.

Fagcenter for Socialpsykiatri i Aalborg Kommune har samarbejdet med Institut for Læring og Filosofi ved Aalborg Universitet og Marselisborg Konsulenterne.

[Læs artikel om drømmeværkstedet ved at klikke her](#)

Eller kopier følgende link til din internetbrowser:

www.handicaptilbuddene.aalborg.dk/fagcentre/fagcenter-for-socialpsykiatri/projekt-styrket-borger-og-netvaerksinddragelse

Følgforskning

Institut for Kultur og Læring, Aalborg Universitet (2020): *Projekt styrket borger- og netværksinddragelse. Projekt med SEL § 141-handleplaner efter serviceloven på sindslidende området i Aalborg Kommune.* Aalborg Universitet, Institut for Kultur og Læring, Forskningsgruppen Capacity Building & Evaluation.

Borgernes fortællinger

Københavns Kommune har inddraget borgere i arbejdet med at udvikle og afprøve Medborgerskabsfortællingen, der er et samtale- og procesværktøj, som bidrager til at fremme borgerens selvstændighed og selvindsigt. Det er et mål i sig selv, og herudover er værktøjet en vej til, at borgerens handleplan kan udvikles ud fra borgerens egne formulerede mål og drømme, der gennem understøttende dialoger bliver tydeligere og mere relevante. Medborgerskabsfortællingen sætter også rammen om processerne forberedelse, afvikling og afrunding i opfølgningssamtaler mellem borger, sagsbehandler og pædagogisk medarbejder på botilbud i Københavns Kommune.

Den grundlæggende ide med Medborgerskabsfortællingen er, at borgerens fortælling uddybes og foldes ud gennem en række forberedte og udvalgte spørgsmål, der danner rammen for dialoger mellem borgeren og fagpersoner. Der er udviklet spørgsmål og spørgerammer, der er til inspiration og tager udgangspunkt i fem temaer:

[Kommunikation, sundhed, socialt liv, samfundslivet og min bolig.](#)

I bogens indledning gives følgende eksempel på en spørgeramme fra temaet ”Socialt liv”, der hedder ”Planlæg fritiden”:

- [Kan du godt lide, når din fritid er planlagt? Vil du fortælle hvorfor?](#)
- [Er det vigtigt for dig at få planlagt din fritid?](#)
- [Bruger du din fritid på praktiske ting? Og er det noget, du planlægger?](#)
- [Føler du, der er nogle ting, du skal nå, inden du kan nyde din fritid?](#)

Veje videre

[Læs mere om Medborgerskabsfortællingen ved at klikke her.](#)

Eller kopier følgende link til din internet browser www.bch.kk.dk/nyhed/ny-haandbog-skal-skabe-bedre-rammer-borgeres-selvstaendighed

[Se en video om medborgerskabsfortællingen ved at klikke her](#)

Eller kopier følgende link til din internet browser www.vimeo.com/339079857

Samtale- og procesværktøjet Medborgerskabsfortællingen, som er udviklet af Københavns Kommune.

Visuel handleplan, inspirationsforløb og borgerguider

Randers Kommune har i samarbejde med borgere udviklet en ny visuel handleplansmodel. Den indeholder konkrete metoder og redskaber, der understøtter samarbejdet med borgerne om at finde frem til de håb og drømme, som borgeren gerne vil forfølge. Ud over materialet til at understøtte dialogen og borgernes formuleringer af ønsker og drømme i forhold til handleplanen, har Randers Kommune udviklet tilknyttede inspirationsforløb og uddannet borgerguider, der kan støtte borgerne i arbejdet med handleplanerne.

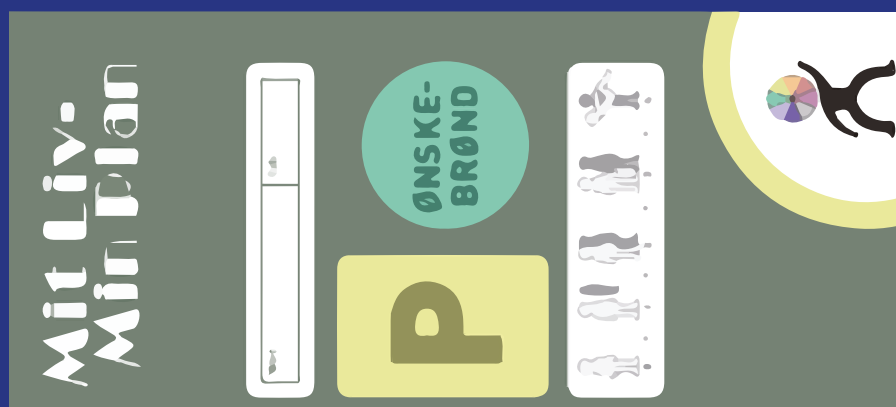
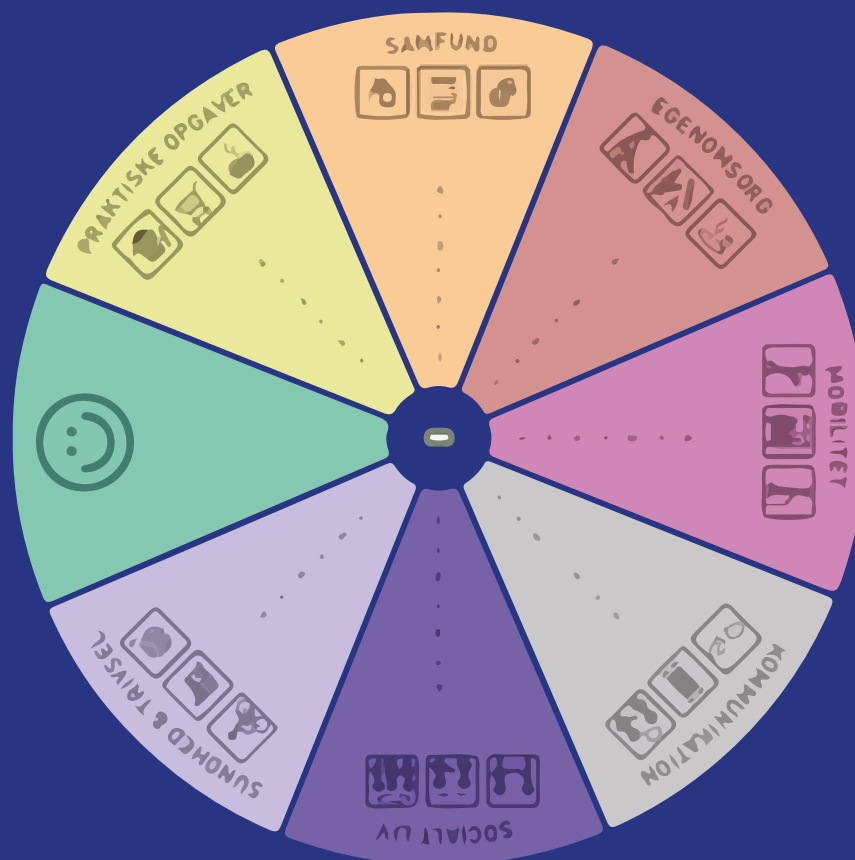
Randers Kommune har oprettet en hjemmeside, hvor der er adgang til viden om og værktøjer til arbejdet med den visuelle handleplan. På www.randers.dk/borger/socialt/handicap/mit-liv-min-plan finder man også viden om inspirationsforløb og borgerguides.

Indledningerne til den visuelle handleplan, inspirationsforløbene og borgerguiderne er følgende:

Den visuelle handleplan forsøger i højere grad at tage afsæt i ønsker og drømme. Hensigten er at gøre det lettere for borgeren at udvikle og mestre eget liv – en hjælp til at udtrykke, hvad der er vigtigt i borgerens liv, og hvilke ønsker, der er for fremtiden. Der skal være en tydelig sammenhæng mellem de ønsker og drømme, den enkelte har, og den hjælp, der er mulighed for at modtage.

Inspirationsforløbet er et tilbud til borgere, der modtager mestringsvejledning eller bor på et botilbud. Det er en mulighed for at blive klogere på, hvad der er vigtigt i borgerens liv, og udtrykke dette, når det er tid til det årlige handleplansmøde. Undervejs i inspirationsforløbet udarbejdes et visuelt produkt, der illustrerer borgerens ønsker og drømme. Forløbet foregår ved fremmøde eller via video. Tidsforbruget tilrettelægges i samarbejde mellem borger og mestringsvejleder.

Borgerguider er bl.a. uddannet i egen rolle, livshistorie og kommunikation. En borgerguide deler ud af egne levede erfaringer. De kan indgyde håb og inspirere andre borgere, bl.a. på inspirationsforløb og ved at holde oplæg om det at flytte hjemmefra, starte i job, opbygge netværk og lignende.

Mit Liv – Min Plan

er et treårigt projekt, der tager udgangspunkt i den enkeltes ønsker og drømme, når en borger har brug for støtte fra Randers Kommune.

Læs mere om projektet ved at klikke her www.randers.dk/borger/socialt/handicap/mit-liv-min-plan/.

Åben dialog og øvebaner med dialogredskaber, medborgerguider og livsmestermidler

Aarhus Kommune har arbejdet med at udvikle processerne i handleplansarbejdet, så de styrker borgernes potentiale for udvikling i livet. Kommunen har arbejdet med følgende fem dele:

- 1) Aktionslæringsforløb i tilgangen Åben dialog for medarbejdere
- 2) Handleplansforløb og øvebaner med borgere
- 3) Visuelle dialogredskaber
- 4) Medborgerguider
- 5) Livsmestermidler

Aarhus Kommune har oprettet en hjemmeside, hvor der er adgang til viden om det samlede projekt, der har fået navnet Livsmester. På www.udviklingsenheden.aarhus.dk/projekter/livsmester/ finder man viden om det samlede projekt og konkrete beskrivelser af: Borgercentreret kommunikation, livsmestermidler og medborgerguider.

De korte omtaler af disse elementer fra Aarhus:

Borgercentreret kommunikation handler om udvikling af visuelle læringsformer, så vi inviterer til samspil inden for interaktive stilladser og alternativt supplerende kommunikationsformer. Intentionen er at være 'flersproglig' i mødet og samspillet mellem borgere, netværk, medarbejdere og ledere i Voksenhandicap. I processen udforsker vi derfor, hvordan vi kan skabe fælles billeder, der understøtter forskellige udtryksformer og ligestilling i det kommunikative samspil i og omkring den fælles handleplan.

Livsmestermidler (borgerbudgetter) betyder, at vi udforsker praksis omkring borgerstyrede budgetter, der åbner for at udvikle alternative indsatser i henhold til eksisterende lovgivning. Intentionen er, at vi i et tæt samspil med borgerne øver os i at udvikle nye indsatser og handlemuligheder, der tager afsæt i borgerens ønsker og mål. Ambitionen er at støtte borgeren i at afprøve muligheder, der fremmer borgerens udviklingsproces i og omkring handleplanssamspillet.

Medborger-guider mobiliseres, fordi de kan sætte gensidighed mellem mennesker i spil. Intentionen er at klæde borgere med erfaringsekspertise på til at kunne give borger-til-borger-følgeskab – på vej mod livsmestring. Ambitionen er at mobilisere medborger-guider, der med afsæt i kompetenceudvikling og et bæredygtigt fællesskab kan tilbyde borgere følgeskab i forskellige situationer, samspilsrelation og funktioner i og omkring handleplanssamspillet.

www.cok.dk/liv-drømme